

LEHÓCZKY ÁGNES
*Egy mennyezet alagsorában**

(Nagyszüleimnek)

Azt mondd, mi is krémszínű Caen mészkőből vagyunk úgyis. Hallgatag tengerészek padlódeszkán egyensúlyozgatva csöndben átúsztatnak minket a városba, névtelen folyók felületein. Ismeretlen földrajzok termésköveit szállítva. Ma este levegő és idő emeletei helyet cserélnek. Ég mélységgel, mennyezet kráterrel. A felső szint alagsorral. Elhalt szövetek anyagcserével. Rozsda habarccsal, víz cementtel. S így hasonlóságokat másolunk. Egy nap mi is album leszünk, egymilliárd arc freskója egy plafonon. Történetek kőben elmesélve. Mészben megismételve, vigyorok, maszkarák lehánthatatlan hámrétegei, egy másik ég narratívái, naptárak megismételt motívumai: végzet-arcú mártírok olvashatatlan feljegyzései a margón, bencés barátok levetett bőrei, megkövesedett püspökök, fekete hercegek pergamenjei, vegetatív mosolyú erdei árnyaké, eksztázis, humor és szemgödör, mely egyszerre befelé és kifelé is fordul. Ki, a huzatos világ felé, a tenger felé. A tenger felé, mely maga is láthatatlan. Szemhéjak, század-mély úrből ki-be pillantva. Kulcslyukon keresztül, majd csak egyetlen egy pici ponton keresztül. A világ dómjainak és kupoláinak legtetetjéről terrakotta panorámákra, kéményfüstökre pislogva. Az univerzum: kongó katedrális. Halott apák háromdimenziós kőképmása. Figyeld meg az artériákat, az oldalhajtót, a csigalépcsőt, az utolsó gondolatot. A billió végső lélegzetvételt. És mindez, mivel már nem vagy itt. De én is járok majd arra, ahol te már nem vagy. Azt mondják, ez az épület egyre csak hosszabbodik, azonban földrajzilag túl messze soha nem távolodó távolság. A főhajó: cezúra, széles és homorú, mely egyre inkább beesik, ahogy fényporos üregébe hatolsz. A hajó: test. A test: hiány. A mennyezet: bőr, velin papír, a kódex fedele. Az, ami éppen jelen van. Hogy megtestesítse a testet. Emléket, mindennapot, morbiditást. A kő percet, egy immateriális millennium-másodpercet, mely gáadorablakok fénypárkányán megül, mint egy porszem, az alsó oldalhajók, a tenger szintje, a szemvonal szintje felett, egy valamikori és valamiféle körülbelüli horizont felett. Egy leereszthetetlen tenger szintje felett. Hunyoríts, valahogy úgy felfelé. Bámulj bele a kőműves mennyebe. Koromfekete tóba. Oromba, mögötted, alattad. Legyünk a végén fejjel felfelé eltemetve, mondd, hogy elsőkhéssünk a paradicsomban. És azt is mondd, vagy lehet, hogy csak mondtad, hogy innen, ebből a közelségből azt is látni, amit igazán senki sem láthat. Szemvonal alatt, tengersizint alatt, gáadorablakok párkányszintje alatt, folyók iszaprétege alatt. A ma este függőleges. És kézzelfoghatóan. A falakon a fény, mint a bőröd, olyan sima. Nézd a boltozat mögötti árnyékok halotti táncát. Egy város születését. De hiszen hosszú ideje rutinosan járod nagyszülők padlástermeit. Épületfákon ügyesen kapaszkodsz. Névtelen városok fiktív falait azonnal felismered, a legmagasabbakat, a kórus talapzata felett legszilárdabb geometriával faragott mennyezetet: egy másfajta otthon szorgos kőműveseit, máglyarakásaik mellett a kosarat, kenyeret. Ezek állandóak. A plafon most utcatérkép. Mint egy halászháló, kiterül a földön, fonott idegrostok, hidak boltívei, macskaköves téli lámpasorok, hideg pulzusok, mocsárvidékek, lápok, alföldek, csúszós folyóágyak bonyolult bordázata, mikroklímás katakombák kibogozhatatlan folyosórendszere. A boltozat ívéén átlósan, keresztmetszetben, mint átmenet, karcsú szobrocskák, hajlékony kicsi testek átsétálnak ma este sietve: a félig szörnyszerű és félig antropomorf éppen a fejünk felett ólálkodik: cirkuszi medve behemót árnyéka, izgága majmok ketrecben, a ketrecek fürge akrobaták vállain billegve, tűznyelők legelől, irányt mutatta átbálgagnak a mészkő gerendázaton. Ma este, látod, lebeg a város, érsekek, szülésznők s arkangyalok, sárkányok, tömeggyilkosok, juhászok szelíd juhászkutyákkal és egyszerűakkal hánykolódnak a jelen felé, órátlánul és jelentőségtelen, a nap és más bolygók paramétereitől függően vetnek ránk árnyékokot, vátoztatnak szint, alakot, kontúrt, évszakot, jelentést, évszázadot: egy megállíthatatlan készülődés alkonyatban, építőmunkások, mesterek, kőművesek ezeréves árnyai, bizonytalan, hogy mi folyik a ködben, építkezés vagy lebontás. Nem tudni, mi kell ahhoz, hogy ennyi utazás után benépesítsenek egy térkép nélküli üres várost. De azért utaznak, hogy utolérhessenek téged. Azért utaznak hosszú karavánnal, viharlámpákkal, hogy az út véget érjen. Hogy közöttünk éljenek. Hogy megérkezzenek. Bár, sokszor nincs különbség érkezés és indulás között.

* A cím az ezeréves Norwichi Katedrális gazdagon díszített boltozatos mennyezetére utal